

Zostań w domu - Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka przychodzi do Ciebie

2020-04-02

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka włączyło się do akcji Zostań w domu i zaprasza do rodzinnego lub indywidualnego udziału w licznych propozycjach, które prezentuje na stronie internetowej i Facebooku. Zestaw jest zróżnicowany i będą pojawiały się nowe pomysły.

Warto więc zaglądać tu często:

<https://muzeum.wieliczka.pl>

<https://pl-pl.facebook.com/muzeum.wieliczka/>

1. Zostań w domu i wyhoduj kryształki solne

Któż z dorosłych nie pamięta tego doświadczenia z lat szkolnych. Eksperyment z hodowlą solnych kryształków to okazja do wspólnej, rodzinnej zabawy na wiele dni. Nie wymaga wielkich nakładów finansowych ani zastosowania deficytowych towarów. Wystarczy przygotować słoik, sól, wodę i coś co stanie się bazą dla wzrostu kryształków. Do eksperymentu warto podejść z fantazją a wtedy natura odwdzięczy się stworzeniem efektownej i pięknej kryształowej dekoracji.

Czego użyć jako bazy? Wykorzystać można różnorodne materiały np.: fragmenty sznurków, włóczki, guziki, gwoździe, gałązkę, I zawiesić je na ołówku lub opuścić swobodnie na dno. Jak przygotować solankę? Rozpuścić $\frac{1}{4}$ szklanki soli w $\frac{1}{2}$ szklance wody. Proces rozpuszczania zachodzi szybciej gdy wodę się podgrzeje. Ilość solanki należy dopasować do wielkości słoika przy czym powinna być ona bardzo nasycona tzn. taka, że już więcej soli nie rozpuści.

Można założyć rodzinną hodowlę albo oddzielną dla każdego członka rodziny. Obserwowanie tego jak rosną kryształki jest niezwykle fascynujące. Okazuje się, że inne kształty mają te, które całkowicie zanurzone są w wodzie a inne gdy proces zachodzi na powierzchni solanki. Warto założyć dziennik obserwacji i zapisywać każde nowe zjawisko.

Fotografie hodowli kryształków prosimy przesyłać do Muzeum na adres:

p.chwalba@muzeum.wieliczka.pl Powstanie z nich galeria domowych hodowli kryształów na stronie internetowej Muzeum www.muzeum.wieliczka.pl.

2. Zostań w domu i poznaj muzeum oraz Wieliczkę

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka jest dostępne w formie wirtualnego spaceru po ekspozycjach za pomocą zdjęć panoramicznych. Taki spacer ma ogromne plusy: można iść własnym rytmem, zbliżyć się do interesującego obiektu i na chwilę przy nim zatrzymać, z bliska przyrzeć się ścianom solnym i oddać się rozmyśleniom nad ogromem i wartością górniczego dziedzictwa.

Zamek Żupny: <https://www.ai360.pl/panoramy/333>

Trasa Muzeum w kopalni: <https://www.ai360.pl/panoramy/279>

Dodatkowych informacji dostarczą liczne filmy na kanale You tube www.youtube.com/user/muzeumwieliczka/videos oraz informacje w zakładce kolekcje muzeum.wieliczka.pl/kolekcje

Prawdziwą skarbnicą wiedzy o kopalni są muzealne roczniki Studia i Materiały do Dziejów Żup Solnych. Ostatnie tomy są dostępne na stronie www.smdz.pl. Są tu zawarte różnorodne i ciekawe tematy dotyczące m.in.:

- prowadzonych przez Muzeum badań archeologicznych
- **wielickiej kopalni** - artykuły o koniach, trasie turystycznej w XIX wieku, Janie Gotfrydzie Borlachu - osobie szczególnie zasłużonej dla kopalni wielickiej, historii dwóch turystycznych dziś szybów Daniłowicza i Regis oraz konflikcie związanym z kopalnią soli w Sierczy koło Wieliczki
- **miasta Wieliczka** - artykuły o ochronkach dla dzieci, sporcie, nieistniejącym kościele św. Krzyża oraz ciekawych zbiorach rodziny Niedzielskich z pobliskich Śledziejowic
- **składów i placów solnych** we Wrocławiu i w Podgórzu w Krakowie
- **historii innych miejsc solnych** np. w carskiej Rosji i roli rodziny Strogonowów, tradycji warzenia soli na terenach Bojkowszczyzny
- **kopalni siarki w Swoszowicach**

Po dodatkowe informacje warto też sięgnąć do słownika muzeum.wieliczka.pl/baza-wiedzy

3. Zostań w domu i zobacz nowe nabytki wielickiego muzeum

Kolekcja solniczek Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka jest najbardziej dynamicznie rozwijającym się zbiorem. Niedawno powiększyła się o nowe naczynia na sól. Wśród nich znajdują się dwa pochodzące z Ameryki Południowej: wyjątkowa i jedyna w zbiorach europejskich, **solniczka srebrna z Gwatemali**, w której pojemnik na sól zamknięty został wizerunkiem maskarona oraz srebrna solniczka z Peru. Pierwsza z nich pochodzi z najbardziej prestiżowej kolekcji sreber gwatemalskich w Europie, Don Antonio de Caveroy Lataillade.

Do grupy solniczek figuralnych dołączyła kolejna **para finezyjnych tureckich postaci z pojemnikami na sól**. Figurki porcelanowe stały się modne szczególnie w okresie rokoka. Tworzono z nich różne kompozycje pośrodku stołu, aby go ozdobić i jednocześnie zainspirować biesiadników do rozmowy.

Wśród nowych zakupów znajduje się też **komplet osobistych sztuców** pruskiej księżniczki Philippine Auguste Amalie von Brandenburg-Schwedt. Niektórzy członkowie dynastii środkowej i południowowschodniej Europy nigdy nie podróżowali bez swojego zestawu sztuców. Znajdowało się w nim też naczynie do przypraw. Z wyrobu takich kompletów słynęli złotnicy augsburscy.

Ponadto Muzeum zakupiło **6 cennych figurek górników z porcelany miśnieńskiej** (ok. XVIII

w.). Wdzięcznie upozowane postacie muzyków i górniczej kadry prezentują, w zależności od stopnia w hierarchii, różne akcesoria, a muzycy instrumenty. Figurki uważa się za mistrzowski popis Johanna Joachima Kaendlera, kierownika artystycznego manufaktury w Miśni, który zapoczątkował europejską modę na postacie z porcelany.

Fotografie nabytków można zobaczyć na stronie internetowej, a jak tylko będzie to możliwe obiekty zostaną zaprezentowane na wystawie w Zamku Żupnym.

4. Zostań w domu i poznaj staropolską kuchnię Żupną (kącik dawnych kulinariów)

Kuchnia to temat, który w różnym stopniu interesuje każdego. Muzeum zaprasza do staropolskiej kuchni żupnej. W tym kąciку będą sukcesywnie pojawiały się nowe propozycje kulinarne.

Z najdawniejszych żupnych annałów wiadomo, że już w czasach staropolskich na Zamku Żupnym w Wieliczce strawę warzono... i już wówczas tłumy górników spieszyły do zamkowej kuchni na ciepły posiłek, który nie różnił się bardzo od tego co serwowano na mieszczańskich i chłopskich stołach w tamtej epoce. Więcej na ten temat można poczytać w wydawnictwie muzealnym pt. „Kuchni żupnej dawne dzieje”.

A jak wyglądał budynek kuchni można zaobserwować na wirtualnej rekonstrukcji wizerunku zamku z XV wieku. Czworokątny, osobny budynek posadowiony nieopodal gmachu zamkowego stanowił kulinarne centrum staropolskiej żupy. Obecnie pozostały po kuchni na dziedzińcu zamku jedynie fundamenty, między basztą obronną i zachodnim skrzydłem zamku. W środku widoczne są fundamenty czterech dużych filarów, na których był zawieszony duży kocioł, w którym gotowano strawę, rodzaj pożywnej zupy.

Co znajdowało się w ówczesnym kotle i co mogli konsumować ludzie?

Podstawą menu była oczywiście kasza - ziemniaków jeszcze nie znano - jak pisze historyk J. Dumanowski:

„ Najbardziej chyba popularnym i powszechnie spożywanym składnikiem staropolskiej diety była kasza, czy właściwie bardzo różne jej rodzaje. Kaszę wyrabiano z żyta, jęczmienia, pszenicy, owsa i gryki, a nawet grochu czy soczewicy. Codzienna porcja „jagieł” czy „krup” przez wieki była podstawą egzystencji naszych przodków. Przez stulecia zdobycie miski kaszy stanowiło główny cel codziennych trosk i pracowitych zabiegów większości ludzi,”

A zatem na początek przepis właśnie z kaszą gryczaną w roli głównej, który znajduje się na stronie muzeum

<https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/zostan-w-domu-i-poznaj-tajniki-kuchni-zupnej>

5. Zostań w domu i odkryj dawną Wieliczkę na fotografiach Jana Czerneckiego

Dawne fotografie mają swój urok i odkrywają chwile, które bezpowrotnie minęły. Wieliczkę - jej zabytki i ludzi można oglądać na fotografiach pierwszego wieliczanina - fotografa Jana Czerneckiego <https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/kolorowanki-z-solniczkami>

Wystarczy usiąść wygodnie w fotelu i cofnąć się do czasu, kiedy Wieliczka miała łaźienki salinarne,

Warto dodać, że Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka posiada bogaty zbiór zdjęć Jana Czerneckiego, ale także innych fotografów Wieliczka.

Informacje o fotografii i jego prace znajdują się na stronie:

<https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/zostan-w-domu-i-zobacz-kolekcje-zdjec-z-wieliczki>

Więcej dawnych fotografii z kopalni i Wieliczki można tu znaleźć:

<https://muzeum.wieliczka.pl/kolekcje/dawne-fotografie>

6. Zostań w domu i pokoloruj solniczke

A teraz czas na relaks. Muzeum ma też propozycję dla dzieci młodszych. Pod tym linkiem <https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/zostan-w-domu-i-pokoloruj-solniczki> znajdują się rysunki solniczek, które można wydrukować a następnie pokolorować. Warto też porozmawiania z dzieckiem o solniczce, zwrócić uwagę na solniczki w swoim domu oraz pokazać te, które znajdują się w kolekcji Muzeum. Ciekawych informacji na ich temat dostarczą artykuły:

<http://karnet.krakow.pl/1074-krakow-solniczki-male-arcydziela-sztuki>

<https://krakow.onet.pl/solniczki-niczym-klejnoty-w-krolewskim-skarbcu/l0hc42z>

7. Zostań w domu i wykonaj pisanke na Święta Wielkanocne

Święta Wielkanocne już niedługo warto więc przygotować pisanki. Inspiracją niech posłużą fotografie pisanek z konkursu „Najpiękniejsza pisanka z soli” organizowanego przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka w ubiegłych latach. Co prawda pisanki wykonane w Muzeum były z soli, ale podobnie można ozdobić każde jajko nawet wykonane z plasteliny czy ciasta solnego. Prosimy o przesyłanie swoich pisanek na adres: p.chwalba@muzeum.wieliczka.pl Zostaną zamieszczone na stronie internetowej Muzeum www.muzeum.wieliczka.pl.

Inspiracje: <https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/wystawa-najpiekniejsza-pisanka-z-soli>

<https://muzeum.wieliczka.pl/aktualnosci/konkurs-najpiekniejsza-pisanka-z-soli>